

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

PROGRAM TASLAĞI

Eylül 2001

R. Yürükoğlu

İÇİNDEKİLER

- 1. Çağımız devrimler çağıdır**
  - 1.1. Bilimsel-Teknolojik Devrim; 1.2. İşçi Sınıfının Dünya Stratejisi
- 2. Türkiye'de kapitalizm**
- 3. Türkiye'de devrimin karakteri**
  - 3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk devrimi; 3.2. Sınıfların konumu ve devrimde halkın birliği
- 4. İleri demokratik istemler-devrimci dönüşümler**
  - 4.1. Acil demokratik istemler; 4.2. İşçi sınıfının acil istemleri; Dış ülkelerdeki işçiler; 4.3. Gençlik; 4.4. Kadın; 4.5. Küçük üreticiler ve kooperatifler; 4.6. Ulusal sorun; 4.7. Alevilik; Ulusal ve dinsel azınlıkların hakları için savaş; 4.8. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için; 4.9. Çevre sorunları; 4.10. İleri demokratik anayasa; Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi; Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi; 4.11. Genel ekonomik önlemler
- 5. Sosyalizm ve Komünizm**
  - 5.1. Sosyalizm; 5.2. Sosyalist demokrasi; 5.3. Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu ve sosyalist demokrasi

1. ÇAĞIMIZ DEVRİMLER ÇAĞIDIR

Günümüz kapitalizmi, üretken güçleri, 19. yüzyıl endüstri devriminde olduğundan çok daha büyük değişime uğratarak devrimciyleştirmektedir. Bilimsel ve teknolojik buluşlar, emek-yoğun üretimi, ekonomik büyümenin motoru olmaktan çıkarmıştır.

Günümüzde kapitalizm, teknolojideki devrimler nedeniyle, dünya kapitalist ekonomisinde küreselleşmeyi bambaşka bir düzeye yükseltmiştir.

1.1. Bilimsel-Teknolojik Devrim

Dünya devrimindeki “gecikme”nin, dünyada ortaya çıkan olağanüstü değişimlerin ve Sovyetler Birliği’nin de çözülmesinin altında yatan temel etken, bilimsel-teknolojik devrimdir.

Bilimsel-teknolojik devrim, üretken güçlerdeki gelişme, dünyayı nesnel olarak sınıfsız topluma doğru götürüyor. Buna bağlı olarak, sınırlar ve ulus-devlet giderek üretken güçlerin önünde engel oluşturuyor, gericileşiyor.

İçinde yaşadığımız *bilgi çağı*, makinalar çağı’nın sonu demektir. Bu çağın içeriği, mekanikten elektroniğe sıçramadır. Elektronik ve modern üretim emeği ortadan kaldırdığından, değer yasası temelinde işleyen hiçbir toplumsal formasyon bu üretken teknolojiyi tam anlamıyla kullanamaz.

Elektronik’in gelişmesi, dünyayı, “**toplumsal devrim çağı**”nın eşiğine getirmektedir. Elektronik, toplumu iyice polarize ediyor ve sosyalizme sıçrama için hazırlıyor. İçinde bulunduğumuz aşama, komünizme yükselmeye hazırlanan dünyanın **son antagonist** aşamasıdır.

1.2. İşçi Sınıfının Dünya Stratejisi

Günümüzde işçi sınıfı için dünya ölçeğindeki tek geçerli strateji, bilimsel-teknolojik devrim üzerine kurulu stratejidir. *Bilimsel-teknolojik devrimin yayılmasını sağlayacak, kapitalist sistemin açmazlarını savaşla çözmeye karşı duracak ve halkları bilimsel teknolojik devrimden sosyalist devrime ulaştıracak bir strateji.*

Bugün kapitalizmin sonuna varılmamıştır. Kapitalizm üretken güçleri devrimciyleştirme yeteneğini sürdürdüğü sürece, dünya kapitalist sistemini başaşağı etme beklentileri olgun değildir. Başka bir deyişle, dünya devrimindeki ‘gecikme’nin nedeni öznel değil, asıl olarak neseldir.

Geride bırakmakta olduğumuz çağ, burjuvazi ya da proletarya öncülüğünde burjuva demokratik devrimleri çağıydı. Bugün, proleter devrimleriyle kapitalizmden komünizme geçiş çağının eşiğindedir..

2. TÜRKİYE'DE KAPİTALİZM

Türkiye, emperyalizmin sömürüsü altında, sermaye, teknoloji ve bilgi açılarından emperyalizme bağımlı, üst-orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Endüstri, büyük bir ağırlıkla başı çeken sektördür.

1980'ler ve özellikle 90'lar Türkiye kapitalizminin (iç pazar, sermaye ve mal ihracı olarak) dünya ekonomisine yoğun biçimde bütünleştiği yıllardır. Bu dönemde bir yandan iç pazar yabancı sermaye ve mallara açılmış, öte yandan mal ve sermaye ihracı ciddi boyutlara yükselmiştir. Ülke geneli orta derece gelişmişliğini sürdürürken, finans-kapital gurupları üretim niteliği, yönetim teknikleri ve küresel bakış açısından dünya sıralamasında üst sıralara tırmanmaktadır.

Finans-kapital, Türkiye’deki orta derecede gelişmiş taban üzerinde doğmuş, o tabanı kendi çıkarlarına bağlamıştır. Bugün Türkiye’de finans-kapitalin yanısıra yaygın bir küçük ve orta kapitalist

ve ondan da yaygın bir küçük burjuva üretimin varlığı, özellikle de bu sonuncusu, ülkenin orta gelişmişliğinin önemli bir göstergesidir.

Öte yanda, ekonomik ve toplumsal açılardan aşırı olgunlaşmış olan "emperyalistleşerek sorunları çözmeye" istemi, *alt emperyalistleşme* ile sonuçlanmış ve bu durum ülkeyi yeni karmaşık çelişkiler içine sokmuştur.

3. TÜRKİYE'DE DEVRİMİN KARAKTERİ

3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk devrimi

Türkiye'de *ana karşıt* yerli finans oligarşisi ve emperyalizmdir. Türkiye devriminin önündeki ilk adım, halk sınıflarının birliği ile ana karşıtı erkten aşağıya edecek *siyasal devrimdir*.

Türkiye somutunda partimizin *ileri demokratik halk devrimi* olarak adlandırdığı bu devrim, her siyasal devrim gibi, demokratik bir devrimdir. Bu nedenle, işçi sınıfının devrimdeki ilk adımı, kendisini yönetici sınıf konumuna yükseltmektir. Bu da demokrasi kavgasını kazanmak demektir.

Türkiye'de yaşamın her alanında *demokratikleşme*, toplumsal gelişme için kesin bir zorunluluktur.

Türkiye'de siyasal devrim, *gerçek demokrasiyi* yerleştirme sorunudur. Siyasal devrimin toplumsal devrime ilerleyebilmesi de, demokrasiyi geliştirmeye doğrudan bağlıdır.

3.2. Sınıfların konumu ve devrimde halkın birliği

Burjuvazi: Türkiye burjuvazisi, tekeller üzerinden yürüyen bir ilişkiyle emperyalizme bağımlıdır. Türkiye sermayesi (tekelci ve tekeldışı) emperyalist finans kapitalin genişletilmiş yeniden üretim sürecinin parçasıdır.

Tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye, tekelci kapitalizmin egemen olduğu yapının parçalarıdır. İkisi arasında çelişkiler olduğu gibi, yarar ilişkisi de vardır. Bu durum, tekeldışı sermayenin bir bütün olarak tekelci sermayeye karşı direnişini olanaksızlaştırmış, *siyasal birliğini* kırmıştır.

Tekeldışı burjuvazinin bu özelliğini görmek, onu tekelcilerle aynı kefeye koymak değildir. Tekeldışı burjuvaziyle *sınırlı ve geçici* uzlaşmalar yapılabilir.

Komünistlerin tekeldışı burjuvaziye karşı taktiğinin birinci ve temel yönü onu halk sınıflarından *soyutlamak*, ikinci yönü, onu tekelci burjuvazi ve emperyalizmden *tarafsızlaştırmaktır*.

Küçük burjuvazi: Türkiye'de kırsal alanlarda ve kentlerde yoğun bir küçük burjuva yığın bulunmaktadır. Bürokrasi ve aydınların büyük çoğunluğu da bu kapsam içinde yer almaktadır.

Finans-kapitalin, küçük ve orta üretimi çıkarına uygun yönde biçimlendirmesiyle, geleneksel basit meta üreticisi hızla erimekte, yerini yenisi ve finans-kapital ağı içinde örgütlenmiş almaktadır.

Türkiye'de küçük burjuvazi (Kürt halkının geniş bölümü de içinde olmak üzere) olarak halk sınıflarının özgürce örgütlenebilecekleri bir demokrasiden yanadır.

Küçük burjuvazi devrimimizin temel bir sorunudur. İşçi sınıfı, küçük burjuvaziyi kazanmadan devrimci dönüşümleri gerçekleştiremez. Bu nedenle, küçük burjuvazinin tekellere ve emperyalizme karşı olan çıkarlarını savunmak, küçük burjuva yığınları üzerindeki burjuva etkileri kırmak belirleyici önem taşır.

İşçi Sınıfı: Kapitalizmin iki temel sınıfından biri, tüm zenginliklerin gerçek yaratıcısı işçi sınıfı, Türkiye'de sayısal olarak en büyük sınıftır. Ayrıca üretimde tuttuğu yer nedeniyle toplumdaki ağırlığı, sayısıyla da ölçülemez.

Endüstri proletaryası *tüm sömürülenlerin* hakkını savunma, onlara kurtuluş yolunu gösterme ve kurtuluş için ortak mücadeleyi yönetme görevini, toplumsal gelişmenin bayrağını taşıyor.

Türkiye işçi sınıfı yalnızca kendi çıkarlarını savunarak, dört bir yanında yürüyen haksızlığa, sömürüye, zulme seyirci kalarak tarihsel görevini yerine getiremez. Onun tarihsel gücü, her çeşit baskının, ezginin, sömürünün ardıcıl düşmanı olmaktan gelmektedir.

4. İLERİ DEMOKRATİK İSTEMLER - DEVRİMCİ DÖNÜŞÜMLER

4.1. Acil demokratik istemler

1. 1982 Anayasası kaldırılmalıdır.
2. Milli Güvenlik Kurulu lağvedilmelidir.
3. Genel Kurmay Başkanlığı, Savunma Bakanlığı'na bağlanmalıdır.
4. Özel Kuvvetler Komutanlığı, Özel Harekat Dairesi, Jitem gibi "terörle mücadele" kuruluşları lağvedilmeli, suça karışmış Özel Timciler yargılanmalıdır.
5. Koruculuk sistemi kaldırılmalı, silahları toplanmalı, suça karışmış korucular yargılanmalıdır.
6. MİT gibi kuruluşlar halkın ve Meclis'in denetimine açılmalıdır.
7. Polis ve jandarmanın yargı ve ceza kurumlarıyla ilişkisi kesilmeli, polisin sorgu yetkisi kaldırılmalı, bir "Adliye Polisi" kurulmalıdır.
8. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu siyasal iktidarlardan özerkleştirilmelidir.
9. DGM'ler kaldırılmalı, DGM'lerde süren davalar olağan mahkemelere aktarılmalıdır.
10. İşkence yok edilmeli, işkenceciler cezalandırılmalıdır.
11. Mafya-devlet ilişkisi kurutulmalıdır.
12. Devlet görevlilerinin seçilmiş yerel yöneticilere karşı süren üstünlüğüne son verilmelidir.
13. Ordu ve polis dahil tüm kamu çalışanlarına grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı ve dernek kurma, partilere üye olma hakkı tanınmalıdır.

4.2. İşçi sınıfının acil istemleri

İşçi sınıfımız yoğun bir sömürü altındadır. Sömürü oranı, ileri kapitalist ülkelerden çok daha yüksektir.

İşçi ücretleriyle işgücü değeri arasında büyük bir uçurum vardır. Resmi asgari ücret, niteliksiz işgücü değerinden daha düşüktür. Üstelik, resmi asgari ücretin de uygulanmadığı geniş kesimler vardır. Bu bakımdan, hem genel uygulanması, hem niteliksiz işgücü değerine uygun saptanması için asgari ücret önemli bir savaşım odağıdır.

İşçi sınıfımızın iş koşulları da aldığı ücret denli kötüdür. Türkiye, dünyanın en çok iş kazası olan ülkeleri arasındadır. İşçilerin büyük bir bölümü ise sigortasız, kaçak çalışmaktadır. Onların durumları daha da kötüdür.

Bir de kaçak bile çalışamayan milyonlarca işsiz vardır. İşsizlik hem ücretlerin düşüklüğünde yansımakta, hem o düşük ücretlerin bile işçi sınıfımızın yaşam düzeyini olduğundan daha yüksek göstermesini getirmektedir.

Ekonomik-sendikal haklar için savaşmak, işçi sınıfımızın sağlığı, yaşamı, geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu haklar uğruna savaş, sınıfın geri kesimlerini savaşa çekmek için de güçlü bir araçtır.

Türkiye'de de teknolojik gelişme üretimde zorunlu emek zamanını azaltmaktadır. Bunun sonucunda iş saatlerinin kısılması gerekirken, kapitalizmin kar yasası, insanlığın önünde ufuk açan gelişmelerin, toplumsal gelişme çıkarları doğrultusunda kullanılmasını engelliyor. Rasyonalizasyon-otomasyon en başta yığınsal işten çıkarma anlamına geliyor. İşçi sınıfının yedek ordusu büyürken, işli işçilerin ücretleri düşüyor. Sömürü derinleşiyor.

İşçi sınıfı, teknolojinin gelişmesine değil, faturanın kendisine ödetilmesine karşı çıkar. Otuz saatlik iş haftası, işçi sınıfına sömürüyü ve işsizliği sınırlama, kendi bedensel ve zihinsel gelişmesine zaman ayırma açısından engin bir olanak olacaktır. Otuz saatlik iş haftası işçi sınıfının gündeminde en önlerde yer alan bir savaşım odağıdır.

Ekonomik savaşımın öneminin giderek arttığı koşullarda işçi hareketinin önündeki acil istemler şunlardır:

1. Tüm ücretli işçiler için en çok altı saatlik işgünü. Tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerde işgününün dört ile beş saat arasına düşürülmesi.
2. Tüm ücretli işçilere, haftada 2 günün altına düşmeyen, kesintisiz hafta tatili.
3. Eşit işe eşit ücret.
4. Bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması, zorunlu olduğu durumlarda çifte ücret, gönüllülük

ve kısa süre esasına oturtulması.

5. Asgari ücretin, niteliksiz işgücü değerini yansıtması, bunun için iki çocuklu bir ailenin fiziksel, toplumsal-kültürel tüm gereksinimlerinin dikkate alınması, net olarak ve her yıl toplu sözleşmeler dönemi öncesinde saptanması ve tüm ücret belirlemelerinde ortak taban alınması.
6. İşçilerin tam sağlık ve sosyal sigortası:
  - a. Ücretli emeğin her türü için,
  - b. Hastalık, yaralanma, sakatlık, yaşlılık, iş hastalıkları, doğum, dul kalma, yetimlik, işsizlik için,
  - c. Sigorta bedellerinin tümünün kapitalistler ve devlet tarafından karşılanması.
7. İşverenin yasal yükümlülüğü altında işçiler için meslek eğitimi.
8. Çocuk çalıştırılmasının, 12 yaşından başlayarak, yaşa göre günde 2-5 saat arasında sınırlandırılması, eğitim-iş eşgüdümünün sağlanması ve çocuk sağlığına zararlı iş kollarında tümden yasaklanması.
9. İş ve çalışma yaşamıyla ilgili uyuşmazlıklara bakan yargı ve hakemlik kurullarında işçilerin seçtiği temsilcilerin bu kurulların çoğunluğunu oluşturacak şekilde yer alması.
10. Tüm emekçilere grevli, toplu sözleşmeli tam sendikal haklar tanınması, lokavtın yasaklanması.

Dış ülkelerdeki işçiler

Emperyalist ülkelerde ucuz işgücü satan geniş bir Türkiye'li işçi yığını vardır. Dış göç, ulusal farklılıkları törpüleyen, ulusal önyargıları kıran, Türkiye işçisini dünya işçi sınıfına bütünleyen ilerici bir olgudur.

Ancak, Türkiyeli göçmen işçilerin durumundan hem emperyalist ülke burjuvazisi, hem Türkiye burjuvazisi yararlanmaktadır.

Emperyalist ülke burjuvazisi bir yandan hem göçmen işçilerin doğrudan sömürsünden, hem onların rekabetlerinin sonuçları nedeniyle yerli işçilerin artan sömürsünden büyük bir artı-değer elde etmekte, ve işçi sınıfının bölünmüşlüğünden kendi erkini sürdürmek için yararlanmaktadır. Bu bölünmüşlüğü canlı tutmak için yabancı düşmanlığını körüklemektedir.

Türkiye finans-kapitali açısından göçmen işçiler önemli bir döviz kaynağı oluştururken, işsizlik vb., sorunları hafifletmeye de yaramaktadır. Bu nedenle sermaye, göçmen işçilerin Türkiye'ye dönmesine karşıdır ama "entegre" olmalarına da karşıdır. Emperyalist ülke işçileri ile Türkiyeli işçiler arasında bölünmüşlük ve düşmanlık onun da işine gelmektedir. O da Türkiyeli işçiler arasında ulusçu fikirlerin yayılması için çalışmaktadır.

İşçi sınıfı "asimilasyon"a karşı değildir. Zora dayalı olmamak koşuluyla entegrasyonu ilerici olarak değerlendirir.

Türkiyeli göçmen işçiler sorununda şu istemler tarihin hareketine ve dünya işçi sınıfının çıkarlarına uygun olarak yükseltilmesi gereken istemlerdir:

1. Göçmen işçilere yerli işçilerle eşit ücret ödenmesi, Avrupa çapında ücret düzeylerinin ve çalışma saatlerinin aynılaştırılması,
2. Göçmen işçilerin gittikleri ülkede üç ay ikametden sonra, o ülkenin vatandaşlığına geçebilme hakkını kendiliğinden kazanmaları,
3. Buldukları ülkenin her çeşit siyasal (seçme-seçilme vb.), toplumsal haklarından eşit düzeyde yararlanabilmeleri,
4. Göçmen işçilerin sayısı, ülkeye giriş-çıkışları, serbest dolaşımları, ailelerinin getirilmesi vb., konularındaki tüm engeller ve kısıtlamaların kaldırılması.

4.3. Gençlik

Gençlik halkımızın geleceğidir. Ülkemiz nüfusunun yarısından çoğu 20 yaşın altındaki gençlerden oluşmaktadır. Gençliğimizin büyük çoğunluğu halk sınıflarından gelmektedir.

İşçi sınıfının üzerindeki ağır sömürü, sınıfın genç kesimleri üzerinde daha katmerlidir. Çocuk emeği sömürsü yaygındır. Genç işçiler her türlü sendikal haktan yoksun asgari ücret, sigorta, vb., uygulamalarının dışında tutulmaktadır. Çıraklık adı altında, en kötü koşullarda çalışmaktadırlar.

Emperyalizme, faşizme karşı eylemci bir geleneği olan yüksek öğrenim gençliğine, burjuva devletin gericileşmesi oranında saldırılar artmaktadır.

Gençliğimiz için şu haklar acil önem taşımaktadır:

1. Genç işçilere iş yerinden ücretli izinle eğitim hakkı,
  2. Öğrenimle endüstriyel eğitimin kaynaştırılması,
  3. Her düzeyde parasız eğitim, yaygın burs uygulaması, gençliğin ihtiyaçlarına yanıt verecek ücretsiz yurt sağlanması,
  4. Her isteyene yüksek öğrenim olanağı,
  5. Eğitimin gerici içeriğinden arındırılarak toplumsal gelişmenin gerekleri yönünde örgütlenmesi.
- Gençliğin eğitimin planlamasına katılımı,
6. Üniversitelere tam özerklik verilmesi, seçimle oluşturulmuş öğrenci temsilciliklerinin öğrenim birimlerinin yönetimine doğrudan katılımı,
  7. Temel eğitimin zorunlu ve 11 yıl olması,
  8. Gençliğin siyasal yaşama aktif katılımının önündeki engellerin kaldırılması ve seçme yaşının 16'ya, seçilme yaşının 18'e indirilmesi,
  9. Gençlik için tüm ülkede yaygın spor ve kültür merkezleri ağının kurulması ve bu merkezlerin gençlerin seçeceği temsilcilerce yönetilmesi, gençlerin toplumsal yaşamın tüm alanlarına aktif katılımının sağlanması,
  10. Ailesini yitirmiş ya da ailesiyle birlikte yaşamak istemeyen çocuk ve gençlerin tüm gereksinimlerinin devletçe karşılanması, geleceklerinin garanti altına alınması.

4.4. Kadın

Kadının ezilmesi, insanın insan tarafından sömürsüyle bağlı olduğundan, sömürünün yok edilmesi, sosyalizm, kadınların kurtuluşunun başlangıcı olacaktır. İşçi sınıfının ve kadının kurtuluşu bu nedenle birbirine bağlanmıştır.

Kadın sorunu yalnızca kadınların değil, erkeklerin de sorunudur. Kadın eşitliğe ve özgürlüğe kavuşmadan, erkek de eşit ve özgür olmayacaktır.

Bilimsel teknolojik devrim ile, kadının ekonomik ve toplumsal kurtuluşunun maddi temelleri olgunlaşmaktadır. Bu dev ilerleme, sömürücü sınıfın uyguladığı aile biçiminin ve kadına verdiği rolün, siyasal ve toplumsal yaşamdan onları uzak tutuşunun her biçiminin parçalanmasına olanak tanımaktadır.

Ancak, işbölümü ortadan kalkmadan, yani hak katkıya bağlı olmaktan çıkmadan kadın tam kurtulamaz. Kadının gerçek kurtuluşu komünizmdir.

Türkiye'de kadın toplumun her alanında "ikinci sınıf" vatandaştır. İşde, evde, yasalar karşısında, her zaman eşitsizlik ve haksızlıkla karşı karşıyadır.

İleri demokratik hak devrimi kadın sorununun çözümünde önemli bir adım olacaktır:

1. Kadınların yasalar karşısında tam eşitliğinin sağlanması, kadınları aşağılayan yasaların kaldırılması, medeni hukukun hak ve görevlerde tam bir kadın erkek eşitliği anlayışı içinde yeniden yazılması,
2. Ekonomik, kültürel, toplumsal, siyasal yaşamın her alanında fırsat eşitliği sağlanması. Kadınların gece kurslarına, parti, sendika ve dernek toplantı ve çalışmalarına katılmalarını sağlayacak yatılı kreş, yuva ve ilkokullar açılması ve kadının siyasal yaşama aktif katılmasının önündeki engellerin kaldırılması,
3. Ülkenin somut koşulları gözönünde bulundurularak, tüm yönetim, yasama ve yargı organlarında, parti, sendika, meslek örgütü ve derneklerin karar organlarında kadın ve erkeğin eşit oranda yer alması için gerekli çalışma ve eğitimin gerçekleştirilmesi,
4. Ev işlerinin toplumsallaştırılması için kollektif yemekhaneler, kollektif çamaşırhaneler, vb., açılması,
5. Ev işleri ve çocuk bakımı tam anlamıyla toplumsal bir karaktere sahip olana dek, bu işlerin erkek ve kadın tarafından ortak yürütülmesi konusuna gerek yasalarda, gerekse ideolojik eğitimde ağırlık verilmesi,
6. Doğum kontrolü ile hamilelik sürecini kaldırmanın, tüm kadınlara eşit ve parasız bir hizmet olarak sunulması ve bu konularda yaygın eğitim sağlanması,
7. Kadınların kazançlarından kaybetmemek ve bedelsiz ilaç ve tıbbi yardım almak koşuluyla doğumdan önce ve sonra 8'er haftalık süre için işten serbest bırakılmaları,

8. Kadınların çalıştığı tüm kuruluşlarda kreşler kurulması, emziren analara üç saati geçmeyen aralıklarla, yarım saatin altına düşmeyen izin, böyle anaların işgünlerinin 6 saate düşürülmesi,
9. Kadınları aşağılayan her çeşit işin yasaklanması, ayrıca kadınların çalıştıkları tüm mesleklerin bu açıdan ele alınarak kadını aşağılayan içerikten çıkarılması,
10. Fahişelerin topluma yeniden kazandırılmaları ve üretime katılmaları için özel önlemlerin alınması.
11. Gereksinimi olan kadınların geçici olarak barınacakları koruma evlerinin açılması.

4.5. Küçük üreticiler ve kooperatifler

Kırda ve kentte küçük burjuvazi tarafından kurulan kooperatifler, bir yanıla tekeller karşısında daha iyi ekonomik konum kazanmaya yaramakta, bir yanıla nesnel olarak küçük üretimi tekellerin tabanı yapmaktadır.

Komünistler küçük üreticinin ekonomik örgütlenmelerinin ikili işlevinin bilincindedirler. Küçük üreticilerin tekellere karşı olan ve işçi sınıfının savaşımına ters düşmeyen çıkarlarını desteklerler.

İDHD ile, nesnel olarak kapitalizme yarayan işlevinden soyunacak olan üretim ve tüketim kooperatiflerini devlet düşük faizli kredi, ucuz tarım girdileri ve makinalar ve istikrarlı bir fiyat politikasıyla teşvik edecek, kooperatifsiz üretici kalmamasını sağlayacaktır. Bunların tekellere ve devlete olan borçlarını silecek, ağır vergi yükünü kaldıracaktır. Küçük üreticilerin mallarının pazarlanması devlet tarafından güvence altına alınacaktır.

4.6. Ulusal sorun

Ulusal baskı, emek-sermaye çelişkisinin gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasına düşmanlık sokar. Ulusal sorunun demokratik yoldan çözümü, uluslar arasındaki düşmanlıkları ortadan kaldırmanın tek yoludur. Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı, toplumun demokratikleşmesi için zorunludur.

Komünistler, her türlü ulusal eşitsizliğin ve baskının düşmanıdır. Ezen ulus şovenizmine karşı ezen ulus proletaryasının enternasyonalist eğitimini vazgeçilmez görev sayarlar. Her türlü ezilen ulus dar görüşlülüğüne de karşı çıkarlar.

Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, “ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi” hakkıdır.

Ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkını savunmak, ayrılmayı savunmak anlamına gelmez. Ayrıma hakkının öteki yüzü birleşme özgürlüğüdür. Pratikte ayrı devlet kurulmasına karşı tutum, işçi sınıfının genel çıkarları çerçevesinde belirlenir. Komünistler genel olarak küçük ulus-devletlere parçalanmayı değil, her türlü ulusal baskıdan kurtulmuş gönüllü birliğin sağlanmasını isterler.

Komünistler, Kürt sorununda ayrılmayı değil, özgür birleşmeyi istiyorlar. Ayrıma özgürlüğünün olmadığı yerde birleşme özgürlüğünden söz edilemeyeceğini biliyorlar.

Ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkı ancak tam demokratik bir ortamda yaşama geçebilir.

4.7. Alevilik

Alevilik, tarihimizde ezilen yığınların haksızlığa karşı başkaldırı bayrağıdır. Alevi-Bektaşî yolu özünde insan sevgisidir. Tüm insanlar kardeştir, ortak bir yurt olan dünya tüm insanlığın ortak kullanımı içindir. Bu ne-denle din, dil, ırk, renk ayrılıkları yersizdir.

Bir çeşit köylü sosyalizmi olan Alevilik, ülkemizde sosyalizmin dünüdür, Türkiye işçi sınıfının atasıdır.

Aleviliğe yönelik demokratik istemlerimiz:

1. Tüm devlet-din ve eğitim-din birliği kaldırılmalıdır. Diyanet İşleri kapatılmalı, merkezi hiyerarşi dağıtılmalı, devletin eğitim sistemi içindeki imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri kapatılmalı, devlet okullarında din dersleri kaldırılmalıdır. İsteyen dinsel çevre, belli koşullara uyararak kendi okullarını açabilmelidir.

2. Devletin ne resmi, ne gayrı-resmi dini olmamalı, nüfus kağıdına otomatik olarak “İslam” yazmak gibi uygulamalar kaldırılmalıdır.

3. Dinsel inançların önündeki yasal engeller kaldırılmalı, dinsel inanç özgürlüğü getirilmelidir. Gerçekten laik bir devlette bunun ayrılmaz parçası olarak anti-din ve ateist düşünce özgürlüğü de sağlanmalıdır.

4. Dinsel örgütlenmeler, camiler ve cemevleri, yalnızca inananların mali katkılarıyla yaşmalıdır. Toplanacak bu gönüllü katkılardan vergi de alınmamalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti gerçekten laik bir devlet değildir. Sünnilik devlet yapısı içindedir. Tüm camiler, imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Eğitim Bakanlığı aracılığıyla bu merkezi yapının parçalarıdır.

Laik bir devlet ve toplumsal ilişkiler ağı yaratabilmek için şunlar sağlanmalıdır:

1. Cemler ve öteki Alevi inanç ve davranış biçimleri ve cemevleri üzerindeki tüm yasaklar, baskılar kaldırılmalıdır.

2. Din görevlileri hizmet verdikleri bölgenin inananları tarafından seçilmeli ve ücretleri de onlar tarafından karşılanmalıdır.

2. Alevilerin cenazelerini kendi törelerine göre kaldırmalarının önündeki tüm baskı ve engeller kaldırılmalıdır.

3. Alevi inanç ve geleneklerini aşağılayıcı saldırılar, yalanlar vb., ağır cezayı gerektiren insanlık suçları sayılmalıdır.

4. Aynı baskılar işyerlerinde, özellikle devlet sektöründe, memurlar arasında da yaygındır. Rahat nefes alınabilen tek yer işçilerin arasındadır. Bu baskıların kalkması yolunda mücadele verilmelidir. Toplum çapında *fırsat eşitliği* sağlanmalıdır.

5. Alevi toplumunu özünü, Hacı Bektaş düşüncesiyle uygun bir zeminde geliştirebilecek, danışma nitelikli bir kurul oluşturulmalıdır. Bu kurulda, her biri bir ocağı temsilen gelen 12 Dede, Bektaşiliğin düşünsel kaynaklarını hakkıyla bilen bilim adamları, Alevi özünü dinsel çarpıtmaya boğmadan yaymakta olan ünlü halk ozanları, Hacı Bektaş soyu Çelebilerin başıyla birlikte yer almalıdır. Bu kurul düşünsel ve örgütsel konularda topluma raporlar, öneriler sunmalıdır.

Tüm eğitim ve öğretim sisteminin gerici Sünni vurgudan kurtulması için, kitapların yalanlardan arındırılarak yeniden yazılması için, gerçekten laik ve bilime dayalı bir eğitimin yerleşmesi için savaşım vermeliyiz.

Alevi toplumunun karşı karşıya olduğu sorunlarla savaşmak, işçi sınıfının temel görevleri arasındadır. Alevilik sorunu, bir din sorunu değil, temel insan hakları ve demokrasi sorunudur.

Ulusal ve dinsel azınlıkların hakları için savaş

Türkiye'de çok sayıda ulusal ve dinsel azınlık süregen baskı altında yaşamaktadır. Zor yoluyla Türkleştirme, İslamlaştırma-Sünnileştirme bu baskının değişmez yönüdür.

Tüm ulusal ve dinsel azınlıkların kendi kültürlerini, dillerini geliştirme, dinsel inançlarını özgürce sürdürme haklarını, tüm azınlık haklarını savunmak komünistlerin görevidir. Sosyalizme açılan İDHD, dinsel ve ulusal azınlıkların haklarını da yaşama geçirecektir.

4.8. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için

Emperyalizmin serüvenci siyasetinin önüne set çekmek, dünya halklarının geleceğini korumak için yürütülen barış savaşımı demokratik, anti-emperyalist, enternasyonalist bir savaşımıdır.

Ülkemizde tekeli burjuvaziye karşı savaşım, emperyalizme karşı savaşım ile içiçedir. Ülkemizin kasırgalı siyasal ortamında barış savaşımı ile devrim savaşımı arasındaki bağ, ileri kapitalist ülkelerde olduğundan çok daha somuttur.

Yığınların barış istemini devrim hedefiyle bağlamak, kalıcı barışın ancak dünya devriminin utkusuyla sağlanabileceğini göstermek, haklı savaş ayrımını yapmak komünistlerin görevidir.

Yayılmacı eğilimlerin dünya siyasetlerine egemen olmaya başlaması, Türkiye'de barış savaşımının önemini arttırmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi;

1. Burjuvazinin, sosyal-şövenist ve sosyal-pasifistlerin demagojilerini sergiler,

2. İlhaklara karşıdır, ulusların ayrılma hakkı dahil tüm hakların kabulü için çalışır,
3. Gerçek demokratik ve kalıcı barışı devrimlerde arar.

4.9. Çevre sorunları

Kapitalist üretim teknolojiyi geliştirir ve farklı süreçleri bir toplumsal bütün olarak biraraya getirir ama bunu ancak tüm zenginliklerin asli kaynaklarını - doğayı ve işçiyi kemirerek yapar.

Kapitalizmin üretim anarşisinden, aşırı kâr güdüsünden, eşitsiz gelişmesinden büyüyerek bugün “çevre sorunları” olarak karşımıza çıkan sorunlar, tüm canlıların yaşamını tehdit ediyor.

Ozon tabakasının delinmesi, ‘sera’ etkisi, asit yağmuru gibi tüm in-sanlığı acil olarak ilgilendiren sorunlar, ekonomilerin dünya çapında merkezi ve planlı olarak örgütlenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu yakıcı sorunlar, bireyciliğin ve onun türevi ulusçuluğun gericiliğini ortaya sermekte ve insanlığı ya yok oluş ya komünizm seçeneğine getirmektedir.

Çevre sorunları Türkiye’de birçok emperyalist ülkeden daha vahim boyuttadır. Denizler, nehirler, göller, toprak, fabrika atıkları nedeniyle renk değiştiriyor. Buralarda yaşayan canlıların nesli şimdiden tükenmeye başladı. İçme ve kullanma sularına karışan fabrika atıkları insan sağlığını doğrudan etkiliyor.

Ülkemizde çevre sorunları, önemi giderek artan bir demokratik savaşım odağıdır. Komünistler, bu sorunların kapitalizm altında kaderinin ya ihmal edilmek, ertelenmek, “çözümleirken” başka bir şekilde yeniden üretilmek ya da hiç çözümlenmemek olduğunu, kapitalizmin somut pratiği temelinde sergilerler.

Çevre sorunlarının kalıcı çözümüne giden yol, bir yanda işçi sınıfının enternasyonal savaşımıyla, öte yanda işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın iş ve yaşam koşullarını iyileştirme savaşımıyla doğrudan bağlıdır.

Başta insan sağlığı olmak üzere, işçi sınıfı ve emekçi halkın doğal çevrenini koruma savaşımı, komünist partisinin acil görevlerindedir. Bu çerçevede,

1. Enerji sektörü planlamaya tabi ve halkın denetiminde olmalıdır.
2. Yerel, yenilenebilir ve temiz enerji kaynaklarına yönelinmelidir.
3. Su havzaları çevresinde fabrika ya da santral kurulması söz konusu olduğunda, yöre halkının geçim kaynaklarına, doğal, tarihsel ve kültürel değerlere zarar vermemesi güvence altına alınmalıdır.
4. Başta gelen nedeni özel çıkar ve kar güdüsü olan erozyon ve çölleşmenin önüne geçilmesi için gereken tüm önlemler alınmalıdır.
5. Zehirli atık ve geri döndürülemez olumsuz etkiler bırakan madencilik türü yasaklanmalıdır.
6. Çöplerdeki katı atıklar değerlendirilerek yeniden kullanıma sokulmalıdır.

4.10. İleri demokratik anayasa

Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi

1. Devlette üstün güç, halkın seçeceği ve her an geri çağırabileceği temsilcilerden oluşan halk meclisinde olacaktır.
2. Yetkin merkezi otorite ve bunun yanında yerel organlara geniş özerklik yaratılacaktır. Özerkliği güvence altına alacak maddi kaynak, personel vb., sağlanacaktır.
3. Üst düzey devlet görevlileri (yönetim, yargı, eğitim) seçimle göreve gelecekler ve seçmenler bunları her an geri çağırma hakkına sahip olacaklardır.
4. En yüksek devlet memurunun aylığı nitelikli işçinin aylığını geç-meyecektir.
5. Mahkemelerde halk temsilcilerinin yer alması, yargılamada jüri sistemi getirilecektir.
6. Ordu dağıtılıp yeni halk ordusu kurulacaktır. Yeni halk ordusunun, halkın dışında bir güç olmaması için önlem alınacaktır.
7. Herkesin silah taşıma hakkını yaşama geçirir biçimde halk milisi örgütlenmesi sağlanacaktır. Silah üretimi ve dağıtımı proletaryanın bilgisi ve denetimi altında olacaktır. Ordu cephaneliklerinin tümü işçi kollektiflerinin beğeniliğine devredilecek, fabrika ve işyerlerindeki işçi kollektifleri tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olacaktır.
8. Devletin tüm üye uluslarının yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkı tanınacaktır.

9. Resmi dil kavramı kaldırılacak ve herkese kendi dilinde konuşma, yayın ve eğitim hakkı sağlanacaktır.
10. Ülke bütününe ilgilendiren önemli kararlarda halk oyuna başvurulacaktır.
11. Devlet işleyişinde açıklık ilkesi güvence altına alınacaktır.

Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi

1. TKP, kapitalizmde, ileri demokratik halk demokrasisinde ve sosyalizmde çeşitli sınıfların, katmanların ve farklı çıkarların varlığı ve hatta aynı sınıf içinde farklı yaşayışlar olabileceği nedeniyle çok partili sistemi kabul eder.
2. Çok partili sistemin doğal sonucu olarak:
  - a) *Demokratik düzene karşı çıkmayan* tüm partilere serbest çalışma hakkı.
  - b) Her partiye toplumda sağladığı destek oranında basında, televizyonda, radyoda yer.
  - c) Seçimlerde halkın iradesine tam saygı.
3. Seçim sistemi, tek dereceli seçim, eşit genel oy hakkı (mahpuslar ve silah altındakiler dahil), parti sistemine dayalı nispi temsil, gizli oylama açık sayım ve her an geri çağırma hakkı ilkelerini içerecektir.
4. Devlet dışı toplumsal örgütlenmelerin gelişmesi için somut özendiriciler geliştirilecektir. Örneğin derneklere devlet yardım edecek, toplantı yeri, yayın olanağı sağlayacaktır.
5. Demokrasi sürekli karar oluşturma demektir. Toplumda her konuda serbest tartışmaya olanak tanımak, azınlık görüşlerin çoğunluk haline gelebilmesinin olanaklarını yaratmak için, belli oranda destek bulmuş her görüşe devlet basımevlerinde görüşlerini basma ve yayma hakkı tanınacaktır.
6. Toplumsal ve siyasal yaşamda *açıklık* ilkesi güvence altına alınacaktır.
7. Kişi ve konut dokunulmazlığı, özel yaşamın özelliği güvence altına alınacaktır.
8. Düşünce ve inanç suçu kavramı kaldırılacak, düşünce, söz, basın, toplanma özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlükler güvence altına alınacaktır.
9. Ölüm cezası ve insan onuruyla bağdaşmayan tüm cezalar kaldırılacak, işkence en ağır biçimde cezalandırılacaktır.
10. Kişisel ve kurumsal dinsel inanç ve ibadet özgürlüğü, devletin laikliği güvence altına alınacaktır. Devrim devleti dinsel kurum ve derneklere, camilere hiçbir parasal, maddi yardım yapmayacaktır.
11. İmzalanacak antlaşmaların, girilecek örgütlenmelerin halk oyuna sunularak bağlayıcılık kazanması ve belirli aralarla yeniden halk oyuna sunulması, dolayısıyla "gizli" anlaşmaların olmaması sağlanacaktır.

4.11. Genel ekonomik önlemler

1. Yerli ve yabancı bankalar devletleştirilecektir.
2. Tüm yerli ve yabancı tekeller bir sıra içinde devletleştirilecektir.
3. Sigortacılık, toptan ticaret, dış ticaret, madenler ve maden çıkarma endüstrisi, enerji üretim endüstrisi devletleştirilecektir.
4. Haberleşme ve ulaşım devletin elinde merkezileştirilecektir.
5. Tüm topraklar üzerinde özel mülkiyet kaldırılacak, büyük kapitalist çiftlikler devletçe işletilecek, geri kalan topraklar isteyen tarım emekçisine ve tarım kolektiflerine gereksinimi oranında kullanım hakkıyla dağıtılacaktır.
6. Sendikalara, işçi komitelerine işletmelerin tüm çalışanlarını denetleme yetkisi verilecektir.
7. Sendikaların, ekonominin örgütlenmesi ve denetimindeki yetki ve sorumlulukların giderek artması güvence altına alınacaktır.
8. Önceden belirlenen bir plan içinde devletin elindeki işletmeler ve makineler arttırılacak ve işlenmeyen topraklar üretime açılacaktır.
9. Yükseldikçe artan oranda gelir vergisi getirilecektir.
10. Miras hakkı sınırlandırılacaktır.
11. Ticaret gizliliği kaldırılacaktır.
12. Çek ve kredi kartıyla ödeme yaygınlaştırılacak, özellikle varlıklılar için yasal zorunluluk durumuna getirilecektir.

13. Demokratik düzene başkaldıranların mallarına el konacaktır.
14. Küçük üreticinin kooperatifleşmesi, özellikle üretim kooperatifleri özendirilecek, küçük üreticiye en uygun koşullarda kredi olanakları hızlı ve yaygın biçimde sağlanacaktır.
15. Önceden belirlenen bir plan içinde tarım ile endüstri entegre edilecektir.

5. SOSYALİZM ve KOMÜNİZM

5.1. Sosyalizm

Sosyalizmin kapitalizmin yerini bir *dünya devrimiyle* alacağı, tek ülkede sosyalizmin kurulamayacağı düşüncesi, Marksizmin temel hükmüdür. Sosyalist devrim ulusal bir devrim olmayacaktır. Onun uluslararası karakteri, kapitalizmin doğasından kaynaklanır. Sosyalizm ancak ileri kapitalist ülkelerin tümünde ya da çoğunluğunda aşağı yukarı eş zamanlı bir devrimle zafere ulaşabilir.

Tek ülkede sosyalizme yürüyüş olur, sosyalizm olamaz.

5.2. Sosyalist demokrasi

İşçi sınıfına en uygun devlet biçimi aktif yığın demokrasisidir.

İşçi devleti çoğunluğun çıkarlarını temsil eder. Demokrasi de çoğunluğun yönetimidir. İşçi devleti olmayla, demokrasi uygulaması arasında açıklığın ortaya çıkması, devletin işçi sınıfının girişimi dışına çıkması demektir. Bu, bürokratik deformasyondur.

Çoğunluğun devletini kurmak başlıbaşına dünyanın en demokratik kazanımıdır ama amaç çoğunluk adına bir gurubun (bürokrasi) değil, çoğunluğun kendi yönetimi olduğu için, yeni devlet bürokrasisinin halka karşı dönmesini engellemek için de önlemler alınacaktır.

Bunların yanında, insanlık tarihinin kazanımları olan tüm demokratik haklar ve özgürlükler, hiçbir burjuva devletinin veremeyeceği ölçüde emekçi halka sağlanacaktır. Böylece çoğunluğun yönetimi olan demokrasi, her alanda azınlık görüşlerin de çoğunluk haline gelebilmesinin olanaklarını içinde taşıyacaktır.

Tartışma ortamını yaratamamış, farklı görüşlerin getirileceği platformları olmayan, açık tartışmayı kurumlaştıramamış bir demokrasi, en iyi biçimiyle rıza demokrasisi olur. Oysa sosyalizmin gereği aktif yığın demokrasisidir.

Sosyalizmde demokrasi komünizme yürümenin de zorunlu koşuludur:

Devlet mülkiyeti sosyalizmde tüm halkın mülkiyetini "temsil" eder, kendisi değildir. Bu nedenle işgücü ve üretim araçları arasında ayrılığı tam anlamıyla ortadan kaldırmaz. Zaten toplumun üzerinde bir kurum olan devlet bürokratikleşirse, işçi sınıfından uzaklaşırsa işgücü ile üretim araçlarının bütünleşmesi o ölçüde biçimselleşir.

Devlete egemenlik sorunu, devletin yönetilmesi sorunundan farklıdır. Sosyalizm aşamasının önemli bir çelişkisi budur. İşçi sınıfı devlete egemen olmuştur ama devleti yönetmeye hazır değildir. Onun adına bu işi yapacak bir kesimi (bürokrasi) kabul etmek zorundadır. Bu kesimi ne denli denetleyebildiği, onun komünizme ne denli ilerleyebileceğini belirleyecektir. Ne denli denetleyebildiği de, demokrasinin ne denli uygulandığıyla, işçi sınıfı-devlet bütünleşmesinin ne denli derinleştiğiyle eş anlamlıdır.

Sosyalizmde işgücü ile üretim araçlarının bütünleşmesinin nesnel temeli vardır. Üretim araçlarının sosyalist devletin mülkiyetine girmesi, tarihte ilk kez yığınlarla devlet arasındaki uçurumu kapatma olanağı da sağlamıştır. Ekonomik gelişme de, siyasal gelişme de artık birbirine doğrudan bağlanmıştır. Dolayısıyla ekonomi de, devlet de ilerleyebilmek için halkın aktif katılımına bakmaktadır.

Sosyalizmde demokrasinin giderek genişleyen biçimde uygulanması, halkın devletsiz topluma yürüebilmesinin zorunlu koşuludur.

5.3. Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu ve sosyalist demokrasi

Türkiye'de sosyalizmin kurulabilmesi için gerekli minimum taban vardır. Ancak gelişmiş-yaygın üretken güçlere dayalı sosyalizmi kurmak uzun bir tarihsel süreç işidir, hem de bu süreç asıl olarak metropollerdeki devrime bağlıdır.

Türkiye'de özel mülkiyetin ortadan kaldırılması, üretim ilişkilerini toplumda var olan üretken güçlerin ancak bir bölümüyle uyumlu duruma getirir. O bölüm, büyük üretim alanıdır. Bu nedenle ve özellikle üretken güçlerin en hızlı biçimde geliştirilmesine zaman tanımak için, çeşitli kapitalist mülkiyet biçimlerinden yararlanılacaktır. Buna bağlı olarak, tekeller dışındaki özel işletmeler, uzun bir sürede ve adım adım devletleştirilecek, kolektifleştirme hareketi özellikle yavaş ve *gönüllü* yürütülecektir. Kapitalist ülkelerden egemenlik haklarımıza karışma oluşturmaya kredi kullanılacaktır.

Türkiye toplumu kendi içine kapatılmayacak, halkımızın tüm dünya ile doğrudan tanışması her yoldan teşvik edilecektir.